evoluția ѧ: *un* pe teren sârbesc, pe mine mă interesează mai mult ținutul din care va fi pătruns această particularitate în limbile rom., alb. și greacă. Acest ținut nu poate fi decât o regiune vest-balcanică ocupată de Sârbi sau cel mult de o populațiune intermediară între Sârbi și Bulgari, în care evoluția lui ѧ apucase direcția reflexului din limba sârbă, nu din limba bulgară.

Acum în urmă, Gr. Nandriș, într'o dare de seamă asupra lucrării *Individualitatea limbii române și elementele slave vechi* de I. Bărbulescu *(Rev. Ist. Rom.* II, 402) admite aceeași părere susținută de mine în *Aromânii*, p. 178, nota.

TH. CAPIDAN

BÚA (BÓA; ABÚA, ABÓA și ABUÁ, ABOÁ)

În interjecția *búa (bóa; abúa, abóa* și *abuá, aboá)* «nani», cu care se îndeamnă copiii mici să doarmă și care se întrebuințează ca refren în cântecele de leagăn (cf. *Dicț. Acad.*, I, 660), după toată probabilitatea, putem avea radicalul albanezului *buj, bụj* «übernachte, schlafe, wohne, miete», pentru care G. Meyer, *EWA*, 51, trimite la vgs., anglo-s. *bûan*, v.-nord. *búa*, gms. *bûwen* «wohnen, bewohnen, bebauen, pflanzen», got. *bauan* «wohnen, bewohnen»; cf. și Marie Amelie Freiin von Godin, *Worterbuch der albanischen und deutschen Sprache*, Band I, Leipzig, 1930, p. 355: *me bújtë* «übernachte».

CICIC

Cicíc «un fel de pește mic» *(Dicț. Acad.*, T. II, P. I, 402, după Bugnariu, din regiunea Năsăudului) și *chicéte* (id., ib., după Vaida) cred că sânt identice cu *chitic* < *pitíc* (cf. și *pâțâc*, idem), nu «derivate din ung. *kicsi(ny)*, *kicsid* «mic», cum afirmă cu îndoială *Dicț. Acad.*, *l. c.*

CIDIU

Cidíu, -ie «om de nimic, prostănac, motolog» *(Dicț. Acad.*, T. I, P. II, 403) pare a fi identic cu. **ciudíu* «ciudat» < *ciudă*.

BDD-A14807 © 1931-1933 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 13:52:27 UTC)

CIOPLAȘ

Din cele 3 sensuri date pentru *cioplaș* de *Dicț. Acad.*, T. I, P. II, 459, numai sensul 3⁰ « stropi mari [de ploaie], unde și unde, rari » (*Șez.* II, 187/9) cred că poate fi derivat din ung. **csaplás* (din **csaplani* pentru *csapni* « a izbi »); cf. *csap az eső* « plouă », propriu « izbește » [ploaia], *csapadék* « umezeală », « ploaie ».

Celelalte două: 1. « înfieratul arborilor printr'o tăietură în trunchiul lor », p. ext. « tăietura care se face într'un copac cu scopul de a face un semn în el », « cioplitură (cu toporul) într'un copac ca să nu rătăcești drumul prin pădure »; p. ext. « copacul în care s'a făcut o tăietură cu toporul spre a marca hotarul dintre două păduri », și 2. sg. colectiv « lemnele cioplite în pădure », sunt, evident, derivate ale lui *ciopli* cu sufixul *-aș* < ung. *-ás*, destul de obișnuit în Ardeal, care derivă abstracte, deci sinonime cu *cioplitură*. Trebuiau trecute așa dar alături de *cioplaș* s. m. « cel care cioplește, cioplitor »; † « sculptor, pictor », derivat din același verb cu sufixul *-aș* care derivă « nomina agentis ».

CIORÂNG

Una dintre cele mai vechi familii din jud. Cluj este *Ciorunc*, *Ciorung* sau *Cioronc*, *Ciorong*, pe care o găsim, având atributul de Papfalvi și posesiuni în Papfalva, Kórágy, Szucsák, Botháza și Magyar- și Oláh-Fráta, în următoarele forme: *Chorung* a. 1389; *Chorunk* (sic) a. 1399; *Choronk* a. 1414; *Choronk* a. 1427, 1428, 1429, 1433, 1434, 1447, 1467, 1547; *Chorunk* a. 1433, 1443; *Chorong* a. 1440, 1465, 1448, 1498, 1508; *Chornok* (sic) a. 1440; *Chorwnk* a. 1447; *Chorongh* a. 1493 (Csánki, *o. c.*, I, 458—459; cf. și *Cod. dipl. s. Rom. imp. com. fam. Teleki de Szék* din a. 1389, I, 222; a. 1414, I, 402; a. 1419, I, 437, 438, 439, 441; a. 1427, I, 496).

După n. pers. s'a numit *Csorong*, pășune în comunele Bethfalva și Nagy-Galanfalva din jud. Odorheiu (Pesty Fr., *Magyarorsz. helyn.*, I, 70).

Numele *Csorunk*, *Csorung*, *Csoronk*, *Csorong* nu poate fi despărțit de rom. *ciorung*, *ciorâng* « mânător », « strungaș », care se aude tocmai în jud. Cluj (cf. G. Giuglea, *Dacoromania*, II, 330, 335) și,

BDD-A14807 © 1931-1933 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 13:52:27 UTC)

în forma *csoringár* « bojtár », « tyro opilionis », « Schafer-, Hirtenjunge » a pătruns și în ungurește (a. 1842, Sălagiu, cf. Szinnyei, *MTsz*, I, 347, și Gombocz—Melich, *MEtSz*, 1158).

Mă mărginesc să atrag atenția filologilor asupra vechimii acestui termen pastoral, pentru care nu știu să se fi dat altă explicare decât țig. *čorăngo* « Diebs- » (Miklosich, *Zig.*, V, 16), cu care este perfect identic ca formă și la care trimite Tıktin, *DRG*, 359 pentru *ciorânglav* « Spitzbube » și Gombocz—Melich, *MEtSz*, 1158 pentru ung. *csoringár*.

CIRCĂLI

Circăli, vb. IV-a, dat de *Dicț. Acad.*, T. I, P. II, 474, ca ungurism din Banat cu sensul de a « cerceta urmele mistreților pentru a le afla locul, ca să se poată vâna » (Bata, Banat, com. Ittu), nu cred că derivă din ung. *czirkálni* « a cutreera, a umbla încoace și încolo », apropiat de *cerca*, cum propune C. Lacea, *ibid* , ci din ung. *cserkel-*, *cserkél-* « lauern, nachstellèn, herumspahen, spüren », care, împreună cu *cserkész-* « herumirren und etwas suchen », « birschen, pirschen », 2. « a ajuta la pescuit », 3. « a peți », de-aici substantivul *cserkész* 1. « Waldhüter », 2. « Fischerjunge », 3. « Cercetător », ar putea deriva din rom. *cerca* (cf. și it. *cercare)* < lat. c i r c a r e, de care se apropie atât ca formă, cât și ca sens (vezi sensurile lui *cerca* în *Dicț. Acad.*, T. I, P. II, 287—291).

După toată probabilitatea din românește derivă adecă și *cserka*, *csèrka* « kraus » (com. Vas; cf. ung. *gondorhaju)*, și anume din *cerc* « Kreis, Reif » (cf. și it. *cerco*, sp. *cerco*, etc., alb. *k'erk*, *k'ark* < lat. c ĭ r c u s, -u m), lucru la care nu se poate gândi Gombocz—Melich, *MEtSz*, 985, neștiind că au existat odinioară Români dincolo de Dunăre.

CIRMOIU

Cirmóiu « nume de buruiană » care crește în grâu *(Dicț. Acad.*, T. I, P. II, 480) este identic cu *ciormoiag*, *cîrmuiag*, *ciormăiag*, *ciu*[illegible]*moiac*, idem *(Dicț. Acad.*, T. I, P. II, 464) și derivă din ung. *csormoly*, *csormolya* (cf. *Dicț. Acad.*, T. I, P. II, 464; Cihac, *Dict.*, II, 491; Tıktin, *DRG*, 359 și Gombocz—Melich, *MEtSz*, 990—991).

BDD-A14807 © 1931-1933 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul”
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 13:52:27 UTC)

IZÂNĂ (IZÂNI, IZÂNIT)

Oltenescul *izână*: 1. «boală; nevoie, pacoste», și 2. «murdărie de praf, de năduşală, etc. (pe rufe, etc.»); de-aci olt. și băn. *izăni* «a se pipernici, a se chirci, a se prizări», și *izânit*, adj., participiul lui *izâni* «pipernicit, chircit, nedesvoltat bine», pe care le dă I. A. Candrea—Gh. Adamescu, *Dicţionarul enciclopedic ilustrat* «Cartea Românească», p. 630, fără etimologie, derivă, evident, din srb. *jèzina* «magrezza che proviene dal mal interno», «macies» (<*jeza* «morbus»; «horror»), atestat în *Rječnik*-ul Academiei iugoslave, IV, 642; cf. și *jèzinav* «magro per il mal interno»; «macer» și *jèziv* 1. «bolestan, slab», «malaticcio», «valetudinarius», 2. «magro per il mal interno», «macer»; 3. «gefährlich», «periculosus», ibid.

Pentru *ie-* > *i-* cf. slav. *jarica* > *ieriţă* > *iriţă* «specie de grâu de primăvară» (*Dicţ. Acad.*, II[II], 454), *jaruh* «vernus», «Jahrling» > *ieruşcă*, *ieruncă* > *iruncă* (cf. N. Drăganu, *Dacoromania*, VI, 284; vezi și *Dicţ. Acad.*, II[II], 457).

Pentru sensul 2, care este născut prin extensiune, cf. expresiile din ţinutul Năsăudului: *sânt băgate în boală, nu poţi scoate boala din ele* [cămeşi, izmene, etc.].

ÎNFĂRMA

Dicţ. Acad., T. II, P. I, 653, dă pe *înfărma* cu două înţelesuri: 1. «a îmbrăca, a împodobi», și 2. «a pune mâna pe ceva, a prinde», «anpacken», și adaogă: » Etimologia necunoscută. (După Th. Capidan, *Dacoromania*, III, 758, din i n + f ĭ r m o, -a r e «a întări» cu desvoltarea semantică: «a ţinea strâns», «a apuca» și «a acoperi»).

Cel dintâiu înţeles al lui *înfărma* însă este fără îndoială identic cu cel de-al doilea al lui *înforma*, *înfurma* (*înformui*, *înformălui*) «a găti», «a chiti» (*Dicţ. Acad.*, T. II, P. I, 668).

Pentru formă cf. *mărmânt* alături de *mormânt*. Sing. ind. prez. *înfarm* se explică după analogia lui *înfaş—înfăş*, *înfaţ—înfăţ*, etc., din forma cu *ă*.

Exemplele, care ne stau la dispoziţie pentru înţelesul 2 (*Mai pe urmă de aceasta îi păru cu greu covaciului, înfărmă o rudă de fier, şi începu cânelui cenuşos aşa predicaţii a-i face*, Ţichindeal, *F.* 331;

BDD-A14807 © 1931-1933 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 13:52:27 UTC)

« anpacken », Weigand, *III. Jahresbericht*, 330; *L-a înfărmat de păr* = « l-a apucat, l-a prins de păr », com. A. Coca, Oravița), sânt prea puține și nu destul de limpezi (de ex. *înfărmă o rudă de fier* [covaciul] poate fi înțeles și « prinse », dar și « făcu », sens pe care-l are *înforma*, cf. *Dicț. Acad.*, T. II, P. I, 668), ca să putem spune dacă nu este vorba de un înțeles ulterior și figurat (glumeț), ca de ex. al lui *aranja* în: *A zis că o să-l aranjeze el bine! (Dicț. Acad.*, I, 220); ori ca al lui *pieptena* în: *Femeia alintată, De bărbat nepieptănată, Îi ca moara neferecată* (la Tiktin, *DRG*, 1159 s. v. *pieptene)*.

De aceea pentru acest înțeles este mai bine să rămânem deocamdată la explicarea dată de Capidan, *l. c.*

ÎNJÂRDA

Pentru verbul *a înjârda* « a ațâța, a jidări » (Transilv., Viciu, *Gl.) Dicț. Acad.*, T. II, P. I, p. 710, dă următoarea explicare: « Sensul originar pare a fi fost « a bate [cânele] cu joarda s. jărdia » și deci se poate să avem a face cu un cuvânt înrudit cu paleosl. *zrŭdĭ* « prăjină ».

Cred că mai curând este vorba de o metateză și de un schimb de conjugare întâmplate în verbul *îndârji* < *dârz* (vezi pentru aceasta Tiktin, *DRG*, 800—801) subt influența lui *întărâta* și *joardă*. Aceasta cu atât mai mult că, după cum arată tot *Dicț. Acad.*, *l. c.*, același verb mai apare în Bucovina și în forma coruptă *înjârji*, *înjarji* « a prinde s. da curaj, a (se) încuraja » (com. A. Tomiac), probabil « cu asimilarea *d—j* > *j—j* (poate prin apropiere de *jidări*, *înjârda* ».

ÎNJĂRDĂLUI (A SE ~)

Injărdălui (a se ~) « a se îndrepta din o boală », « a se întrema » *(Șez.*, IX, 156; *Dicț Acad*, T. II, P. I, 710) se pare că derivă din ung. *serdul-* « a crește mare », « a se desvolta », apropiat ca formă de *jordă, joardă, jordie, jerdie* « lange, dunne Rute: Gerte », « nuia lungă și subțire », pentru care cf. pol. *żerdź*, ceh. *žerď*, etc., < v.-bg. *žrŭdĭ* (Miklosich, *EWS*, 410, și Tiktin, *DRG*, 874).

BDD-A14807 © 1931-1933 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul”
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 13:52:27 UTC)

LACEA

Numele satului slovac *Vladiča*, ung. *Vladicsa*, din com. Sáros (Lipszky, *Rep.*, I, 741), care are și forma *Vlacsa (A m. korona helységeinek névtára*, 1888, p. 728), iar în documentele mai vechi *Lacsa : Lacha* a. 1427, *Lachya* a. 1458 (Csánki, *Magyarország földrajza a Hunyadiak korában*, I, 301) ne lămurește definitiv asupra radicalului numelui vechii familii brașovene *Lacea*. E vorba de *Vladiča* sau *Vladča*, diminutivul lui *Vlad* (cf. și srb. *Vlajć*, *Vladić*, rus. *Volodša* la Miklosich, *Die Bildung der Personen- und Ortsnamen*, Heidelberg, 1927, 41 [255], Nr. 40, care și-a pierdut pe *v* inițial întocmai ca și *Lad*, *Lada*, *Lado*, *Ladu*, *Ladul*, *Ladislau* sau *Ladislav*, ung. *Lád*, *László* (cf. I. cav. de Pușcariu, *Date istorice priv. la fam. nob. rom.*, II, Sibiiu, 1895, p. 204—206; în special relev pe *Lado* sau *Ladul Valahul*, ung. *Ullád*, *Ullászló)*, ca *Layk* alias *Vlajko* (Hasdeu, *Negru Vodă*, București, 1898, p. CCXVIII—CCXIX) și *Lador*, n. fam. rom., < slav. *Vlador*, ca ung. *Ladomér* = *Ladomir* < slav. *Vladimir*, *Laborcz(a)* < slav. *Vladiborec*, *Laborfalva* (rom. *Laborfalău*) < slav. *Vladibor*, etc., pentru a da *Ladča* sau *Lajča* > *Lača* [1]).

Din n. pers. *Lacea* derivă n. top. *Lăceni* și *Măgura Lăceanca* din Teleorman, *Lăceni* din Argeș, *Lăceni* și *Lăceni* și *Lăceni-lui-Caramzule* din Mehedinți (D. Frunzescu, *Dicț. top. și statistic al României*, București, 1872, p. 260).

LANȚ

Substantivul *lanț* cu sensul «jugăr de pământ» din regiunile bănățene, ca și ung. *láncz*, cu același sens, din Torontal (Szinnyei, *MTsz*, I, 1286), n'are a face nimic cu *lanț* «Kette» și «Längenmass von 10 Klaftern bzw. 20 Metern», care poate deriva atât din ung. *láncz*, cât și, împreună cu acesta, dintr'un slav. **lanьcь* (vezi Tiktin, *DRG.* 888; I. Melich, *Szláv jövevény szavaink*, Budapest, 1903,

[1]) Tot așa și *Lácza (Laccha* a. 1364, Csánki, *o. c*, I, 355) și *Láczfalva (Laaczfalwa* a 1332—37, *id*, *ib*) din com Zemplén derivă mai curând din slav. *Vladica*, *Vladic* (cf. Miklosich, *o. c*, 41 [255], Nr. 40) decât din rom. *laț* «Schlinge» < l a c e u s = l a q u e u s, cum s'ar părea la cea dintâiu vedere.

BDD-A14807 © 1931-1933 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 13:52:27 UTC)

p. 134—135; C. Tagliavini, *Il «Lexicon Marsiglianum»*, București, 1930, p. 128; cf. n.—slov. *lanəc*, bg. *lanъc*, srb. *lanac*, precum și rom. *lănțug*, pentru care se pot cita ceh *lancuh* și pol. *łańcuh* > *łańcug*, etc. > rut. *łancuh*, *łanćug*, rus. *lancúhъ*), ci derivă dintr'un s.-cr. dial. *lánac*, gen. *lánca* [*zemlje*] «Joch (Landes)» (cf. și pol. *łaniec*, alături de *łan*), pe care Berneker, *SEW*, I, 689 îl derivă din *lanъ* (cf. și rom. *lan* «Ackerfeld»).

MEREDEU

Pentru *meredeu* «un fel de plasă în formă de sac pentru prins pește», «mincioc», «ciorpac», «târboc» (Antipa, *Pesc.*, 172, cf. și 375; Damé, *Term.*, 124; Pamfile, *Industria casnică*, 35, 68; *Șezătoarea*, VII, 189; etc.), Tiktin, *DRG*, 967 și I. A. Candrea — Gh. Adamescu, *Dicționar enciclopedic ilustrat* «Cartea Românească», 764, propun ca etymon ung. *merítő (háló)* «plasă de cufundat» (cel din urmă trimite și la srb. *meredov* «undiță»), iar A. Scriban, *Arhiva*, XXX—1923, Nr. 3 și 4, p. 282, se gândește la un compus *merő-edény* «vas de scos din altul mai mare». Într'adevăr avem a face cu ung. *mereggyű*, *mereggyő* «Wurfgarn, Wurfnetz, der Ketscher, eine Art Fischernetz», atestat încă din sec. XV (Szamota–Zolnai, *MOklSz*, 647; *mereggyű*, *merede*, *meredő*, *merettyű* = *meritő háló*, Szinnyei, *MTsz*, I, 1438).

A ȚIPA

Verbul *a țipa* este cunoscut cu două înțelesuri: 1. «a striga», «schreien», «kreischen» (cf. *a țipuri*, *a țipoti*, *a țivli*), 2. «a arunca», «a lepăda», «werfen», «abwerfen».

De obiceiu sensul al doilea a fost explicat din cel dintâiu socotit de origine onomatopeică. Cihac, *Dict.*, II, 434—435, se gândește la radicalul v.-bg. *pitи*, *pijǫ* «clamare» (mai trimite și la n.-sl. *cip* «battement du pouls», pe care-l socoate onomatopeic), iar G. Pascu, *Etimologii românești*, Seria I, Iași, 1910, pp. 40—41, derivă pe *țipa* cu sensul «crier, pousser des cris» din lat. *tinnipo* = *tinnio* «rendre un clair, tinter, retentir, crier», a cărui evoluție fonologică până la forma *țip* rămâne neexplicată.

BDD-A14807 © 1931-1933 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul”
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 13:52:27 UTC)

Nici una din aceste etimologii însă nu este satisfăcătoare.

Cred că se poate da o explicare mult mai bună socotind verbul *a ţipa* ca un derivat al substantivului *ţipă* « Membran », « Häutchen », « pelița din băşica boului întrebuințată de țărani ca geam », 2. « fluer(ă) din coajă de salcie », cuvânt de origine obscură, care se găseşte în cele mai multe din limbile balcanice (cf. alb. *tsípe*, *dzípë* « Haut », « feine Haut der Eier, stehender Flussigkeiten, der Zwiebeln; Bast », n.-gr. *τσίπα* « Haut der Milch, Häutchen des Eis », bg. *cípa* « Haut », la care se mai pot adăuga alb. *tsípure* « Weintrebern [, die leere Haut der Weintrauben] » = n.-gr. *τσίπουρον*, la G. Meyer, *EWA*, 441; Marie Amelie Freiin von Godin, *Worterbuch der albanesischen und deutschen Sprachen*, Band I, Leipzig, 1930, p. 189 s. v. *Haut;* Cihac, *Dict.*, II, 709, A. Philippide, *Originea Românilor*, II, 738–739).

Sensul original al lui *ţipă*, evident, trebue să fi fost cel de « Haut », din care s'a putut desvolta în mod normal cel de « fluer㠠din coajă de salcie ».

Din *ţipă* cu sensul « fluer(ă) din coajă de salcie » s'a derivat verbul *a ţipa* « a striga », « a ţivli », iar din cel de « Haut » sensul de « a arunca » şi « a lepăda » (cf. germ. *häuten*, *sich häuten* şi alb. *me ja héke cípen* [dérit, kokoshit, etc.] « häuten », *me ndrrúe cípen* « sich häuten », la Godin, *l. c.)*. Evoluția sensului din urmă s'a putut întâmpla la fel cu al lui *lepăda (lăpădа;* arom. *alipida* « a arunca [pielea, coaja] », *a se alipida* « a se arunca, a se repezi », cf. P. Papahagi, *Basme arom.*, 132/15, 206/37), care, cum am arătat în *Dacoromania*, VI, 293—297, trebue derivat din *l e p ĭ d a r e, iar acesta din l e p i s, -ĭ d i s, acuz. -ĭ d a, cu forma secundară l e p ĭ d a, -ae « die Schuppe », lat. « squama » (cf. gr. *λέπω* « écaler, écosser, peler », *λεπίς,-ίδος* « coque, coquille, écaille », *λεπίζω*, *λεπιδοῦσθαι* « s'écailler », *λεπιδόω*, *λεπιδῶ* « couvrire d'écaille, rendre écailleux », *ἀπολεπιδόω* « écailler », etc.).

La început şi *a lepăda* a însemnat « a năpârli », deci « a arunca, a lepăda părul, pielea, solzii, etc. », ceva ce-i aparținea ființei care făcea lepădarea. Din acest sens s'a desvoltat cel de « avorta »; apoi de « a dezbrăca » (hăina: sumanul, paltonul, cojocul, opincile, cămaşa, izmenele, cioarecii, rasa, cuşma sau căciula, etc.); « a părăsi », « a se despărți de » ființele legate sufleteşte de cineva

BDD-A14807 © 1931-1933 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 13:52:27 UTC)

(părinți, copii, soție, prieteni, credincioși, etc), figurat « a părăsi », « a se despărți de » credință, lege, călugărie, funcțiune, etc.; « a arunca » din « a lepăda ancora » sau « veatrile »; « a arunca » din « a lepăda apa din vas »; « a voma »; în sfârșit « a arunca », « a lăsa », « a pune », « a așeza », « a da » în general [1]).

VERTEP ȘI VERTEPAȘ

În cartea *303 colinde cu text și melodie culese și notate de Sabin V. Drăgoi*, Craiova, p. VII, se poate ceti următorul pasaj: « Când dubașii plecară, miezul nopții era trecut. Deci era dimineața Crăciunului. . . Această seară mai avea să-mi facă o bucurie. *Vertepașii*. . . Știam și eu pe de rostu toate cântările și textele, văzusem *Vertepul* împodobit nou (moșu meu Nicolae îl făcuse cu vreo 40 ani în urmă), văzusem cum se dansează păpușile. Dar nimic nu era nou pentru mine și cu toate astea în dimineața aceea de Crăciun mi se părea ceva măreț, încântător ca o poveste. Și copiii și vertepul și cântările aveau în acea dimineață un farmec nou pe care nu mi-l pot explica ».

Vertepul este, evident, din srb. *vertep* « Krippe », « Geburt Christi » (vezi Miklosich, *EWS*, 385; cf. din același radical v.-bg. *vrъtъpъ* este și *vârtop*, *hârtop*, *hârtoapă* « vizunie », « groapă », etc.), iar *vertepaș*, derivatul acestuia.

N DRĂGANU

---

[1]) Etimologia l a p i d a r e, pusă în circulație încă de *Lex. Bud.*, la care se mai gândește și acum Th Capidan, *Aromânii, Dialectul aromân*, București, 1932, p. 220, nu se poate admite, pentru că: *a)* vocala *-e-* > *-ă-* aton (*-ea-* > *-a-* tonic) în radical, nu numai în arom., ci și în d -rom. (în textele cele mai vechi pretutindeni numai *-e-* și *-ea-*), *b)* sensul verbului latin nu este « Steine werfen », « werfen », ci « mit Steinen bewerfen », « steinigen », iar de-aici trecerea la « werfen », « abwerfen », etc , este mai greu de explicat

Nu a fost admisă de toți nici etimologia propusă de regretatul E. Herzog, < * l i q u i d a r e din l i q u i d u s, - a, - u m, în *Dacoromania*, I, p. 220—222, și V, 483—494. O admit W. Meyer-Lubke, *ZRPh*, XLIII, 230; S. Pușcariu, *Dacoromania*, V, 483. Ridică obiecțiuni împotriva ei: G. Weigand, *Balkan-Archiv*, II, 260; Gamillscheg, *ZRPh*, XLII, 240; L. Spitzer, *Dacoromania*, IV, 645, ș. u ; N. Drăganu, *Dacoromania*, VI, 293—297

BDD-A14807 © 1931-1933 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul”
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 13:52:27 UTC)